

**Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission**

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2011

LITHUANIAN

HIGHER LEVEL

**Tuesday, 14 June
Morning, 9.30 a.m. – 12.30 p.m.**

Atsakykite į visus 1, 2, 3 dalyse pateiktus klausimus aiškia ir taisyklinga lietuvių kalba

Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Lietuvai reikia meilės tiesoje

Arkivyskupo metropolito Sigitos Tamkevičiaus kalba LR Seime 2011 m. sausio 12 d. tragiškosios Sausio 13-osios išvakarėse

(sausio 13 - Laisvės gynėjų diena, Lietuvos valstybinė šventė. Keliama Lietuvos valstybės vėliava. 1991 metais šią dieną įvykęs masinis taikus Lietuvos piliečių pasipriešinimas Sovietų Sąjungos vadovybės bandymui jėga paimti į savo rankas Vilniaus televizijos bokštą, Radijo ir televizijos komiteto pastatą, Parlamento pastatą ir kitus valstybiniam perversmui reikšmingus objektus, perimti jų kontrolę.)

1. Prieš dvidešimt metų čia, Lietuvos širdyje, buvo sprendžiamas gyvybinis klausimas: būti ar nebūti laisvai Lietuvai? Anuomet šį egzaminą laikėme gana sėkmingai, nes žmonės vienijo noras savarankiškai tvarkyti savo tautos gyvenimą, viltis, kad tai įmanoma pasiekti, ir atsakomybės už Lietuvos dabartį bei ateitį prisiėmimas. Dauguma tautiečių, anomis dienomis gynusių Lietuvos Aukščiausiąją Tarybą ir vėliau bandžiusiųjų kuo nors padėti Tėvynei, buvo tikėjimo žmonės, tikėjusieji ir pasitikėjusieji Dievu, kad jis laimins mūsų laisvės kelią.
2. Tačiau šiandien daugelis yra susipriešinę ir nusivylę net laisve. Daugelis naiviai vylėsi, kad laisvoje Lietuvoje bus galima dirbti kaip kolūkyje – šiek tiek darbuotis, šį tą pasivogti, o gyventi kaip laisvame pasaulyje, kur nors Amerikoje, Švedijoje ar Vokietijoje. Atrodo, daugelis manė, kad laisvė beveik stebuklingai sunaikins blogį: nesąžiningumą, veidmainystę ir savanaudiškumą. Daug kam atrodė, kad pasikeitus Lietuvai greitai keisis ir žmonių mąstymas. Deja, taip neatsitiko. Penkiasdešimt okupacijos metų išugdė ir vergiškos mąstysenos žmonius, kurie gali už dešimt litų balsuoti nors už velnią, kurie savo ar savo partijos interesus gali iškelti aukščiau už Lietuvos ateitį, kurie gali būti akli kitų vargū ir kančių, jei tik patys tuokart yra sotūs ir tariamai saugūs.
3. Per dvidešimt metų daugelis lietuvių statė materialinės gerovės stabą ir į jį įtikėjo labiau kaip į Dievą. Deja, šį stabą, kuris buvo panašus į Babilono karaliaus regėtą sapne – su aukso galva ir molinėmis pėdomis, sutrupino atriedėjęs akmuo – ekonominė krizė. Materialinės gerovės stabas sudužo, ir pasigirdo garsios aimanos: mums nereikia tokios Lietuvos, mes ne to tikėjomės.
4. Mes, vadinamieji sovietmečio disidentai, mąstėme ir garsiai kalbėjome, kad Lietuva yra girdoma todėl, kad lengviau būtų galima ją valdyti. Šiandien visiems aišku, kad alkoholis yra aukso gysla, bet ne mažiau akivaizdu, kad per mažai turime vyrų ir moterų, kurie būdami valdžioje, dalyvaudami profsąjungose, visuomeninėse organizacijose – visur aiškiai ir garsiai sakytų: užtvėnkime alkoholio upę, nes nereikės nė 50 metų ir mes išsigimsime, sunyksime, ir neišgelbės, neišgarsins Lietuvos vardo jokios praeityje sudėtos aukos ir jokie dabarties krepšiniai.
5. Mes ieškome ir norime nuteisti asmenis, prieš 50 ar 20 metų tarnavusius okupantams ir įvykdžiusius nusikaltimų prieš savo tautiečius, tačiau nebematome tų, kurie nūdienos Lietuvai kasa duobę ir kala karstą. Nuo vieno vyskupo pamąstymo, kad reikėtų viešinti Lietuvos duobkasių pavardes, kilo didžiausias triukšmas. Per komunikacijos priemones aidėjo šauksmas: ateina kryžiuočiai, inkvizitoriai, užkurs laužus, prie gėdos stulpo kals nekaltus, padorius vyrus ir moteris, kurie nieko nežudo. Nežudo, tik sudaro sąlygas ir leidžia patiems išsižudyti.

6. Lietuvoje buvo daug džiaugsmo, kai įsijungėme į NATO ir Europos Sąjungą. Atrodė, kad savo laisvei ir nepriklausomybei turime visus saugiklius ir ramiai galėsime statyti laisvės namą. Atrodė, nebereikės Sausio 13-osios barikadų, jau niekas negresia, galime atsipalaiduoti... Netiesa, barikados visada bus reikalingos, kol gyvuos šis pasaulis. Pats taikiausias iš visų taikiųjų – Jėzus Kristus sakė: „Nemanykite, jog aš atėjęs nešti žemei ramybės. Aš atėjau nešti ne ramybės, o kalavijo“ (Mt 10, 34). Kristus žinojo, kad žmogui reikės nuolat budėti, idant blogis neįleistų šaknų į mūsų sielą, su šiuo blogiu reikės nuolat grumtis.
7. Anuomet, prieš 20 metų, Sausio 13-ąją 12 val. drauge su kun. Robertu Grigu aukojau Mišias prie praviro Seimo koridoriaus lango. Aikštėje regėjome maldai susitelkusių žmonių jūrą. Žmonės neišsiskirstė, neišsislapstė, nors galėjo kiekvienas galvoti tik apie save, ne apie Lietuvą. Kas šiandienos Lietuvos piliečio širdyje galėtų pažadinti panašią atsakomybę, kokią daugelis turėjo anuomet?.. Aš turiu atsakymą. Tai gyvas tikėjimas į Dievą ir meilė, pagarba šalia mūsų esančiam žmogui. Jeigu nebūtų širdyje šių dviejų vertybių, tuomet liktų tik išsivaikščioti. Viliuosi, kad mes neišsivaikščiosime, kad šiais Dievo Gailestingumo metais tapsime labiau vieni kitus mylinčiais, vieni kitiems gera linkinčiais ir gera darančiais žmonėmis.

2011-01-15, www.bernardinai.lt

Pagal Sigito Tamkevičiaus straipsnį

IDALIS

(30 /100)

Remdamiesi tekstu atsakykite į pateiktus klausimus:

1. Paaiškinkite šių žodžių reikšmę:

a) okupacija	(1 taškas)
b) kolūkis	(1 taškas)
c) stabas	(1 taškas)
d) alkoholis	(1 taškas)
e) Tėvynė	(1 taškas)

2. a) Kas yra Sigitas Tamkevičius? **(1 taškas)**

b) Kokie, autoriaus nuomone, buvo žmonės prieš 20 metų? Kokios jų vertybės? **(4 taškai)**

3. Kokių vertybių, pasak autoriaus, trūksta šiandienos Lietuvos piliečiui, kurios „galėtų pažadinti panašią atsakomybę, kokią daugelis turėjo anuomet?“ **(5 taškai)**

4. Kodėl, autoriaus nuomone, „daugelis yra nusivylę net laisve“? **(5 taškai)**

5. Kokia, anot autoriaus, yra alkoholio problema šiandienos Lietuvoje? Ar jūs sutinkate? **(5 taškai)**

6. Kokias autoriaus minimas vertybes turintį žmogų galėtume pavadinti patriotu? Ar jūs su juo sutinkate? Paaiškinkite, kodėl. **(5 taškai)**

II DALIS

(30/100)

Pakomentuokite šią ištrauką. Savo teiginius argumentuokite (ne mažiau kaip 100 žodžių).

„Kristus žinojo, kad žmogui reikės nuolat budėti, idant blogis neįleistų šaknų į mūsų sielą.“

III DALIS

(40/100)

Esė

Pasirinkite vieną iš pasiūlytų temų ir parašykite esė (apytiksliai 300 žodžių).

1. Pagarba kitam.

2. Dauguma žmonių yra laimingi tiek, kiek nusprendžia tokie būti.

(Abraomas Linkolnas - 16-asis Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentas)